

Hyte-kerroin, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa

Hyvinvointilautakunta 12.05.2022 § 64

Valmistelu

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala 040-7418946

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa, eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin on kirjattu lakiin kunnan peruspalvelujen valtiosuuden 15 §:ssä "hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa" (618/2021).

Kannustin suunnitellaan otettavaksi käyttöön vuoden 2023 alussa, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran valtiosuus. Kunnissa nyt tehtävä työ vaikuttaa rahoitukseen. Lähtökohtana on vuosittain päivittyvä tietopohja, joka on saatavissa kaikista kunnista. Laskennassa käytettävät tiedot ovat saatavissa ja laskenta saadaan toteutettua lähes automaattisesti. Kunta voi vaikuttaa tietopohjaan omalla toiminnallaan ja sillä mitataan sekä nykytilaa, että muutosta. Kemin 2021 vuoden mukaan määräytyvä HYTE-kerroin on 18 euroa /asukas.

HYTE-kertoimen tarkoituksena on varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Edistävällä ja ehkäisevällä työllä saadaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvua hillittyä, sekä väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä ylläpidettyä ja edistettyä. Kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys ja siksi kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää. Tiedolla johtamisen tulee olla olennainen osa arjen työtä.

Alustavasti on kaavailtu, että jaettava summa olisi noin 100 miljoonaa euroa. Raha ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtiosuuteen. Hyte-kerroin on kuntien valtiosuuksissa 3 %. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Yhteensä indikaattoreita on 20. Painoarvo indikaattoreilla on yhtä suuri.

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit mittaavat nykytilannetta. Indikaattoreita on 14. Valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus on tärkeää. Kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin. Toimintaa kuvaavia indikaattoreita ovat **peruskoulut** (4 yksittäistä indikaattoria), **liikunta** (5 yksittäistä indikaattoria), sekä **kuntajohto** (5 yksittäistä indikaattoria). **Oheismateriaalina** hyte-kerroin kuvana.

Tulosindikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattorit, joita on kuusi, ovat koettu terveydentila, ylipainoisten osuus, koulupudokkaat, toimeentulotukea ja työkyvyttömyyseläkettä saavat sekä kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta.

Kemin kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä on syytä linjata ja toimeenpanna hyödyntäen hyte-kertoimelle määriteltyjä indikaattoreita ja sitä kautta saatava tietoa kehittämisen tueksi. Hyte-kerrointa hyödynnetään valmisteilla olevassa laajassa hyvinvointi- ja turvallisuus-kertomuksessa ja suunnitelmassa 2022-2025.

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi Hyte-kertoimen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosan ja lähettää edelleen tiedoksi kaupunginhallitukselle.
Päätös	Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi Hyte-kertoimen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosan ja lähettää edelleen tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus 23.05.2022 § 161
231/02.05.01.01/2022

Valmistelu

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee käsittelyn tietoon saatetuksi
Päätös	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala esitteli asiaa kokouksessa. Kaupunginhallitus merkitsi käsittelyn tietoon saatetuksi.